

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a könyvnyomdában
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábova petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Társas-köreink.

A nagy természet alkotásainak tökéletességét gyönyörrel szemlélve, látjuk, mily nagy bölcsességgel van előírva minden egyes teremtmény lételének célja, feladata, életszükséglete és rendeltetése.

E nagy feladatok s életviszonyok megváltoztatását kizárja a természeti szükség; ezek meghamisítása ellen a természet nagy és erős ösztöne örök tiltakozás, melynek ellenállása megdönthetetlen hatalom.

A természet büszke, legtökéletesebb, legre-mekebbnek hangoztatott alkotása: az emberi nem egyik legfőbb rendeltetése, feladata, de egyszersmint legnagyobb életkérdése is az, hogy ne a rideg, zárkózott magány oduiban, hanem társas életben élve, a küzdés és öröm, a vállalt munka és szórakozás szakadatlan versenyében között mozogjon.

A legfeneklebb gondolatokat termelő agyu böles, a tudományok előrehaladásán küzdő feltaláló, a teremtő erejű művész, a lánglelkű poéta, az országok és népek felforgatásán tépelődő politikus vagy hadvezér, az égi tünemények titkait kereső tudós, a nyereszkeskedés vágyától áthatott lelkű kalmár, a napi szükségleteket előállító ipar munkásai, a betevő falatunkért földet törő oecconomista, mind, mind elvesztené életörömét, életcélja iránti lelkesedését s munkakedvét, ha valami titkon rejtező hatalom a semmiből előpattanna, azon rideg, megmásíthatatlan parancssal: „te ember, mátol fogva küzdj és örülj egyedül, csak önmagadért s csak önmagadnak!“

Ily rideg, a társadalmi életre hivatott emberi rendeltetéssel össze nem férő erőszak hatása alatt megszűnnék az emberi nemnek létérdekével együtt annak létjogosultsága is.

De ily természetellenes követelménnyel nemünk nem találkozhatik, bármily hosszú történelmében sem. Létünk fennmaradása ösztön-szerű természeti parancs, s ennek legfőbb s egyedüli ereje a társadalmi összetartásban van elhelyezve.

A legújabb idők társadalmi rétegei bármely ágazatait tekintjük, mind a tömörülés, mind az összetartás jelszavát hangoztatják s e jelszavak diadalra jutása néha órák, napok alatt több viv-

TÁRCSA.**Nem volt olyan asszony . . .**

Nem volt olyan asszony soha a világon,
A milyen te voltál édes menyországom!
Álom volt az élet, míg birtalak téged,
A míg ajakadról szivtam üdvösséget. . .

A mikor az élet szívemet megmarta
Puha selyem kendő sebem betakarta.
A te lelked volt az, édes imádságom,
Nem volt olyan lélek soha e világon!

S nem volt olyan boldog a kerek nagy földön
Mint én karjaid közt egy fél emberöltőn. . . !
— De mióta gyászos síroddhoz kijárok:
Boldogtalanabbat még senki se látott!

Leánynézőben.

Irta: KEMECHEI JENŐ.

Ózv. Kanyáryné tekintetes asszony először a tornácra nézte, amint a négy tüzes csikó a könnyű gördülésű kocsit röpitette végig a nagy udvaron. A sallangos, ezüstveretű, csattos szerszám csattogott és libgett, az almáspej négy csikó sörénye pedig csillogva uszott a délutáni napfényben.

Aztán, mikor az oszlopos, vadszőlővel, délignyilóval befutott tornác előtt megállott a kocsi, a tekintetes asszony fűgén lesietett a lépcsőkön s a lovak mellé állott.

mányt mutat fel, mint ezelőtt évtizedek széttagolt küzdelmei.

Az emberi nem azonban a napi küzdelem különfelelései szerint bármily összhangban csoportosítsa is egyes kasztjait saját külön céljai felé törekvésében, még sem leli fel azt a szükséges harmóniát, melyet a változatosság iránt erős hajlammal bíró emberi lélek igényelni szeret.

A ki eszik, annak innia is kell, mert jólakotán is megöli a szomj; a ki testet-lelket fárasztó munkát végez, annak ösztöne szórakozás után szomjazik. A ki mindig csak egyszerű étellekkel enyhíti étvágyát, olykor-olykor inyensebb táplálékot óhajt, s a ki duskál a szem- és szájingyérő javakban, kellemesnek találja néha a fekete kenyert is. A kit a szellemi munka kifárasztott, szívesen nyul néha a fűrészhöz és a fejszéhez; kinek pedig fizikumát a kenyérkereső szerszám forgatása kifárasztotta, a szellemi élvezetekhez nyul s lel bennök üdítő szórakozást.

Ne tekintse nevetségesnek ezt a naiv okoskodást senki, midőn azt a következtetést akarjuk levonni belőle, hogy mindezen vágyódásai a különféle foglalkozású embereknek, lassan-lassan felébredve, életet adtak oly intézményeknek, miket ma úgy hívnak, hogy: kaszinó, olvasókör stb.

Igen, ezek az emberi kedély igényelte lelki szükségletek teremtették meg a munka megjutalmazására azon eszméket, melyeknek megvalósulása lehetővé teszi ama szent mondatnak létjogosultságát, hogy „mindnyájan egy atyának gyermekei vagyunk.“

S valóban, a honszerem közös lelki érzetén kívül, a midőn anyanyelv, születés, templomok és életpályák mind megannyi felé szakítják az embert az embertől — sehol szebb egyformaságban nem látjuk egymást, mint az ilyen társadalmi egyesületekben, hol egymással találkozáva, egymást tisztelve, szeretve és megbecsülve, ott-hon hagyjuk néhány órára azon okokat, melyek különben százfelé szakítanak bennünket az élet bajai s küzdelmeiben.

Városunk társadalmának kebelében két oly irányú, jelentékeny számottevő s kultur-missiót teljesítő intézmény virágzik, melyek a polgári erényekistápolásán s a polgártársi érzelmek fejlesztésén munkálkodnak. Az egyik a kaszinó, a másik a polgári olvasókör.

Mindkét intézmény a hazafias érzelmek apo-

— Jól van, Pista — szolt a bakon ülő kocsishoz, — a csikók szépen mennek. Vigyázz aztán fiam, az urfira. Kocsin, lovon, uton legyen a szemed.

— Parancsolatja szerint, nagyasszonyom.

— Nagyon nyugtalan az az ostorhegyes. Nincsen megnyilalva.

— Ott volt, instálom, a vasalásnál az öreg János is. Tüzes a vére, az hajja.

— Zabot tettél föl?

— Egy napra valót, nagyasszonyom.

— Kevés lesz.

A kocsis csodálkozva nézett le a bakról.

— Szállás lesz nekünk minden kuria. Mikor a Bálint urfit hordtam leánynézőbe: akkor is odaadtuk a zabot az első faluban egy talyigás koldusnak.

— Jól néz szét fiam, mindenfelé. Milyenek a lovak, a tehének? Tiszta-e a virágos kert? Kinéz-e a fűjéshez a kisasszony? Vidámak-e a cselédek? Csillag-e a konyha? Kenyérből, kalácsból pedig hozz a tarisznyában egy-egy darabot mindenünnt. Aztán el ne vétsd, honnan való. Erted, Pista?

— Ugy leszen, nagyasszonyom.

— Nyitva legyen a szemed. Szorítsd le azt a gyeplőt! Nesze itt van öt forint pengőben. Az a tied. Ugy akarom, hogy a Kanyáryék paradés kocsisa megvendégelje a más kocsisát. Ebben a bugyellárisban pedig van 200 forint. Ha az urfi kifogyna a pénzéből, oda add neki! Valahogy zöld takarmányra ne kapasd a lovakat. Ejszaka ne induljatok, legfőljebb hazafelé! Mindent értesz, Pista?

— Mindent, instálom.

— Ugy látom, hogy a gyeplős fölrug.

— Légy bántotta, könyörgöm. Attól ugrott.

lásában, a társadalmi összetartozóság érzetének ébrentartásában, a szolid irányú szórakozásban, a társadalmi kérdések higgadt megvitatásában, gyakran szellemi fölényének a közéletre gyakorolt szelid hatásában s embertársak kölcsönös megbecsülésében egy-egy esztendővel öregbedett meg ismét. Az előbbi február 3-án, az utóbbi február 17-én tartja rendes évi közgyűlését s ad számot nyugodt szívvvel sáfarkodásáról a reabizottakban.

Könnyű lesz a feladata mindkét intézmény előjáróságának, mert a mint egy évvel megöregbedett mindegyik a nemes munka gyakorlásának bölcsességében, épp úgy megöregbedett egy évvel a működésük iránti előismerés is a tagok szívében.

Kereskedelmi és ipari értékesítés, mellékkeresetek.*)

Az értékesítés biztosítása a jelenlegi nehéz piaci viszonyok között épp oly fontos, mint a termelés fejlesztése.

A kiszagdzák termékei értékesítésének előmozdítása szempontjából figyelmet érdemlő feladat azonban nemcsak a piac biztosítása, hanem a termelés az értékesítési helyekkel, a fogyasztás és a kereskedelemmel való lehetőleg szorosabb összeköttetése is. A találmányos emberi szellem erre vonatkozólag a különböző országokban számos intézkedést tett s még a közlekedési intézményeket is segítségül vette. Angolországban a vasutak gondoskodnak az élelmiszereknek a vidékből a városokba való szállításáról, még pedig díjtalanul, úgy, hogy csak az eladásért kapnak provisiót: — Magyarországon Baross miniszter penditette meg annak idején azt az eszmét, hogy a pályaudvarokat a vidéki termelés termékeiből az áruk mennyiségének s az áraknak megfelelőével mintaraktárak állíttassanak fel, a melyekből az utasok tájékozást meríthetnének. Hasonló célokat tűzött a vásárcsarnoki intézmény meghonosítása maga elé, mely Budapesten a kisbirtokosra nézve lehetővé teszi, hogy nagyobb városoknak élelmiszerében közvetlenül résztvehessen. Miután a katonai kormányzás nem zárja ki többé a parasztermelőket a szállításból, intézkedés teendő, hogy ezek a termelők a hadsereg ellátásában is részt vegyenek.

Ugy e tekintetben, mint a vásárcsarnoki ügyre nézve, valamint általában a kistermelőknek a fogyasztás közvetlen fedezéséhez való bevonása érdekében a mezőgazdasági termékek összes nemeinek szövetségi eladása az értékesítés legalkalmasabb neme. Kivált a termelési-

* Mutatvány Wiener M.-nak „A magyar parasztszövetés fejlesztése“ cz. kötetéből. Eggenberger-féle könyvkereskedés kiadása Budapest. — Ára 1 korona 60 fillér

A tekintetes asszony így mindent elvégezve, megindult a tornác felé; de megint csak visszafordult, vizsgálódva széttekintett, ugyan nem hallja e valaki és sugva adta föl a rendeletet.

— Ahol nagyon nótás a kisasszony, nem maradtok sokáig. Tudod mi az a zongora?

— Tudom, instálom. Fehér meg fekete. Mikor a kisasszonyok figurálnak rajta az ujjakkal, billeg, oszt szépen szól.

— Hát ha nagyon cepedlit fog szólni, ott sem maradtok sokáig.

— Ugy lesz, nagyasszonyom. Tudom már én. Csömört kapok, oszt bömbölni fogok, mint mikor Bálint urfit hordtam.

— Jobban bömbölnél volna.

— Nem huzta volna el onnan az urfit egy bivaly-nyáj sem.

A tekintetes asszony fölment a lépcsőkön s körül nézte a fiát, rendben van-e egészen. Az egyik ablakból egy deresedő női fej nézett ki. A Klára kisasszonyé. A két szeme villogott s ingerülten fricskázott egy kezére lippent légy után.

— Hát ezt a fiut is elküldik. Ezt is megházasítják. Ezért neveltem? Már ennek a kölyöknek is lesz párja?

Fakult arcját lehajította a vállára és sietve törölte le a szemébe gyülemelő könnyeit.

— Csak nekem nem adott az Isten senkit! — sóhajtott s mérgesen ráfordult egy verébre, amely az ablak párkányára szállott, — hess te, czudar. És még ide sem jön az a fiu, Kitagadom, ki biz én. Ne is jöj-jön! Minek is jönne? — duzzogott tovább.

Hátulról azonban két kar ölelte át vállát és egy

raktári és értékesítési szövetkezetek fejlesztése és támogatása van hivatva e tekintetben, hogy parasztszövetkezeteket megszabadítsa a rajta vampyr módjára élősködő káros közvetítő kereskedelemmel s hogy a piacok, nagyobb mennyiségek s egyöntetű minőségekkel való ellátásával, valamint a kínálat összpontosításával jobb árakat biztosítsa. Bátorító példákat a teremtés majd minden ágában találunk. Már kiemeltük a falusi tejszövetkezeteket és a tojásértékesítő szövetkezetek sikereit, az alakulófélben levő gyümölcs- és borértékesítő szövetkezetek előnyeit. Az élelmiszerek elárúsítása érdekében működik a fővárosban a „Magyar Gazdák Vásáresernő Ellátó Szövetkezet”, a gazdasági szesztermelés értékesítése céljából a „Mezőgazdasági Szesztermelői Országos Szövetkezet”, sőt még a kivitel kultiválása tekintetében is elismerést nyert a szövetkezeti elv, pl. a makói hagymatermelők szövetkezete esetében. Ily szövetkezetek más termelési ágak részére is, országos érdekek előmozdítására szövetkezeti központok alakjában, helyi érdekek ki-elégítésére vidéki szövetkezetek alakjában volnának alakítandók. De különösen a magyar gabona-kereskedelem szervezésére a szövetkezeti értékesítés, kivált a kistermelők szempontjából, nagy jelentőséggel bír.

Jelenleg paraszt-gazdáink kénytelenek a learatott terményeket az adó és más sürgős kiadások kifizetése céljából azonnal cséplés után piacra dobní. Az ez által keletkező nagy kínálaton kívül a tökéletlen tisztítás, a közvetítésért fizetett magas provisió és egyéb mellékköltségek jelentékenyen nyomják az árakat. A kisebb-nagyobb gabona-elevatoroknak rendszere, mely egységes szövetkezeti alapon a főbb gabonatermelési vidékeken és élénkebb kereskedelmi emporiumokban volna szervezendő, mely egy fővárosi központtal összeköttetésben állna, és a vasúti és hajózási hálózat segítségével az egész országra kiterjedne, ezen bajokat eltávolítaná. A gabona beraktározása és a piac számára való elkészítése, valamint az eladás elvállalása és warrant-jegyeknek hitel alapul való kibocsátása az elevator-szövetkezetek által nagy előnyököt nyújtaná. E rendszer a magtári kezelés veszteségeit minimumra redukálná; a gabona minőségét pedig az okszerű tisztítás s kezelés emelné s kiegyenlítené. Egy ilyen, az értékesítést központosító elevator-rendszer képezne ezt a szerves egészet, mely gabona-kereskedelmünknek irányt adna, mely a kisbirtokost a vidéki ügynököktől és a kényszereladásoktól emancipálná, lehetővé tenné számukra a legkedvezőbb eladási időpont kihasználását, megakadályozná a káros spekulációt és az árak mesterséges lenyomását s ez által főleg a kisbirtokost megvédné a gabonaárak esésének konjunkturái ellen. A szövetkezeti elven nyugvó gabona-eladási szervezés egyik előfeltétele a védműves alapzat. Mindazonáltal az elevatorok fontos közgazdasági missiója méltó arra, hogy a törvényhozás foglalkozzék ez intézménnyel s hogy az állam védelmében részesítse azt.

A szűkebb értelemben vett mezőgazdasági termelés emelése és értékesítése mellett, mindazon berendezések, a melyek a munka-alkalmakat szaporítják és új jövedelmi forrásokat nyújtanak, a legnagyobb figyelemre méltók. Köz munkák kezdeményezése, s helyi érdekű vasúthálózat kiépítése, utak és csatornák építése e tekintetben, ha csak muló jelentőségük is, mégis különösen sanyaru helyi viszonyok közt, hathatós segínyt nyújthatnak. Nagyobb fontossággal bírnak azon tartós kereseti módok, a melyek a nélkül, hogy az államtól jelentékeny áldozatokat követelnének, s a nélkül, hogy munkaerőt a mezőgazdaságtól elvonnának, mégis közvetlenül hozzájárulnak a nemzeti vagyon emeléséhez.

E tekintetben Magyarországon még kevés figyelemre méltott mellékkeresetet nyújthat kivált a bányászati földhagyása vagy a szőlők elpusztulása következtében elszegényedett népesség körében — a fürdők, nyaralók s a turistaforgalom fejlesztése. Magyarországon azon szerencsés helyzetben van, hogy vadregényes vidékeiben, számos gyógyforrásaiban nagymennyiségű természeti kincs fölött rendelkezhetik, de ezek még vagy nem tettek kellőleg hozzáférhetőkké, vagy az ellátás, a berendezés kényelme és az olcsóság szempontjából sok kívánni valót hagynak fenn. E téren az állam erélyes fellépése sürgős szükségét képezi. A földművelésügyi miniszterium még Bethlen gróf alatt számos állami erdőt és birtokot adott olcsó áron bérbé, adóelengedéseket eszközölt ki, épület- és tűzfát bocsátott kedvezményes áron a vállalatok rendelkezésére s vizontszolgálatul csak egy czélszerű berendezési terv betartását kötötte ki. Igen kívánatos volna, ha az állami gyógyhelyek s nyaralók ügyeinek vezetésére a miniszteriumban külön osztály szerveztetnék, mely azon helyzetben volna, hogy a hasonnemű magánintéze-

tek fejlődésére is befolyást gyakorolhatna, mely a helyszínen is tájékozódhatnék a viszonyok felől, támogatólag léphetne fel s a fürdő- és turistaügyet a közönség méltányos igényeinek megfelelőleg szervezhetné a czéliből, hogy a fürdők látogatása növekedjék, s az illető vidékek többnyire szegény lakói ismét bizonyos jóléthez jussanak.

A speciális művelési ágak közül a szegény parasztra nézve a munkanélküliség megakadályozása céljából talán a legfontosabb mellékkeresetmód a házi ipar. A hol a falusi nép házi ipart űz, ott a socializmus nem harapódzik el s az ilyen helységek megjavult anyagi és erkölcsi állapotaikkal mint megaunyi kultursziget emelkednek ki környezetükből. Különös jelentőséggel bír a házi ipar Magyarországra nézve, mivel kiterjedt meghonosítására minden előfeltétel meg van, s mivel a falusi népesség úgy a hegyvidéken, valamint a nagy síkságokon is nagy mértékben szükségét érzi a téli foglalkozásoknak s a keresetforrások ez által előálló szaporodásának.

Az ipari feldolgozásra alkalmas növények a szükséges minőségben s nagy mennyiségben részben vadon tenyésznek, vagy legalább is nem igényelnek külön termelést. A folyók partján fűzfák nőnek, a fenyves talajban szabadon tenyészik a vékony hajtású nyulvessző, az ártereken s ingoványokban a gyékény, nád és káka; ezek kiváló minősége, ingyenes megszerezhetősége s a belőlük készített cikkek könnyű értékesíthetése a kosárszalmafonás jövőjét biztosítják. A kopár pusztákon nagy mennyiségben található a sikárfű, melynek gyökereit, mint a kefekötés nyersanyagát, most külföldre szállítják s mint kész iparcikket hozzák vissza, úgy hogy ez által nagy összegekkel adózunk a külföldnek. A nyírfa s égerfák, tölgy- s bükkfák kitűnő anyagot szolgáltatnak mindennemű háziszerszám, házi eszköz s faragvány részére. De alkalmasak a feldolgozásra a mezőgazdaság számos terményei is, a melyek most, mint például a kender és a len, nyers állapotban külföldre vándorolnak, vagy a melyek, mint a sok kiterjedt füzegtelep, csak igen csekély mértékben aknáztatnak ki, mivel a nép e kincsek kiaknázása és értékesítése felől nincs kellőleg tájékozva. Szükséges munkaerőben nincs hiány, mert télen majdnem az egész mezőgazdasági népesség foglalkozás hiánya miatt tétlenségre van kárhóztatva. A magyar mezőgazdasági munkás durva keze, mely nyáron a kapát s kaszát kezeli, a házi iparszerű téli foglalkozás finomabb munkára is alkalmas, igen ügyesen kezeli a vesszőket, a szalmát és fonalakat, s nemesak kezdetleges tömegárukat, de valóságos műtárgyakat is készít. Kivált a falusi nők készítményei, a kalotaszegi csipkék, a székegy szövetek, a tót, szerb s román himzések s szőnyegek, a melyeknek termelése a növekvő kereslettel alig bír lépést tartani, elragadnak az ezereves, hiven megörözött motivumok csodálatraméltó eredetisége, a színek élénksége s izléses összhangja által. A bel- s külföldön a magyar házi ipar termékei számára nagy fogyasztási piac nyílik meg. Zöldség, gyümölcs, szőlők s szárnyasok elcsomagolására millió meg millió kosár szükséges, a nagy iparvállalatok nagy tömegekben fogyasztják a seprűket, káka- és háncsfonadékokat, a nagy áruházak nagy mennyiségű olcsó fonott s szőtt műtárgyat és háztartási cikket árusítanak el.

Néhány gazdasági egyesület a kaszinó kezdeményezésére 1899-ben állami támogatással és megbízatással háziipari tanfolyamot szerveztettek. E kísérlet eredménye Darányi minisztert arra bátorította, hogy a háziipari tanítást az egész országra kiterjessze. Az 1899/1900. évi telén gazdasági egyesületek, falusi kaszinók, földmives iskolák s vándortanítók kb. 180 mezőgazdasági háziipari tanfolyamot rendszeresítettek, a melyeken 4000 kiscgazda vett részt, kik közel 60000 tárgyat készítettek. A tanítás kiterjedt a kosárfonásra, a kefe- és seprűkötésre, a szalmás nádfonásra, valamint méhkasok, gyümölcs-csomagolásra szükséges ládák, mezőgazdasági kertészeti eszközök és szerzőmök készítésére; a női hallgatóságot pedig gyümölcs és zöldség szárításában s konzerválásában, gyümölcslevek s gyümölcslé készítésében stb. is kioktattak. Minden vidéken a helyben meghonosodott, vagy haszonnal meghonosítható háziipari cikkek készítését és értékesítését tanították. A hallgatók élénk érdeklődését és gyors fel fogást tanúsították s a tanfolyamok befejezte után családtagjaik s a falubeliek ambíciózus tanítóiként mutatkoztak. Számos, a tanfolyamokhoz érkezett tömegmegrendelés bizonyosságául szolgált a készített tárgyak könnyű értékesíthetőségének.

E mozgalomnak azonban csak akkor lesz maradandó hatása, ha a háziipari cikkek készítése s értékesítése megfelelő szervezetet nyer. Nemesak egyesek iniciatívájának, de főleg a szövetkezeti tevékenységnek is

Hamiskásan megfenyegette.

Csókók közt váltak el s amint a legény kocsira ült, eselések, kutyák, sőt még a pávák is mind odagyűltek a kocsiköré a nagy eseményhez, mikor az urfi lány nézőbe indul s mintha minden szemből az áldásmondás sugárzott volna ki. Ilonka bedobott a kocsijába egy rózsát.

Ezt add neki! — mondotta s átölelte a mamáját. — A Karinak? — szólt le a legény mosolyogva. — Te, te! — kiáltott a leány és pirba borult arczát anyja vállára hajtotta.

— Hajts, Pista! —
Az ostor megcsordult, a négy csikó felágaskodott és egyszerre galopba vágott. Ebben a pillanatban, mint a villám, ugrott a kocsiba a Tacskó, egy zsemlyeszőrű agár. Nem lehetett le sem verni. Azt el kellett vinni.

A nemesi kuriáról sirva, de büszkén s bizó örömmel néztek utánuk. A falu végén, az urasági tégláégetőnél pedig, egy öreg fűzfa tövében, ott állott a banda, öt czigánylegény és fölbuzdultán buzta a Rákóczi-induló.

Tavaszi napnak verőfénye terült el a zöldülő mezőségen s a hullámzó buzavetés közül nyájasan integetett a robogó kocsik felé csillagos feje a kék buzavirágoknak és a fehér matikának. Még a galambok is, az oszlopban álló duczból, vidám hurrogással kiröppentek és suhogó szárnyverésük ott hangzott a lány nézőbe induló fiatal ur feje fölött.

A lovak kényesen bókolnak, szedegették karsu lábukat, sórnyúk szinte zajlott a nyakuk fölött, a fiatal ur pedig elemegve nézett maga elé. Szívéből valami meleg érzés fakadt föl, amely lassan felszállott a fejébe s kiült a két piros arczára, amikor egy dülőtnak jegenyefasora felé esett a tekintete. A jegenyesor végén egy

tág tere nyílik e tekintetben, akár egy gazdakör vagy munkásszövetkezet keretében, akár a községi képviselő utján háziipari iskolák és munkaházak felállításával. E szervezettek kiterjeszkedhetnének jó nyersanyag nagybani bevásárlására, új minták megszerzésére, a készített árukért való hitelnyújtásra, az áruk eladásának közvetítésére, bazárok felállítására a nagyobb városokban s mintaraktárak szervezésére a vasúti pályaudvarok csarnokaiban, s az e czélra kiadott összegek mindenesetre lukratívabb elhelyezést nyernének, mint a milyent a foglalkozás nélküli közsétagok között szétozott alalmazásnak képeznek. Ha azután a társadalom nemesak mint vevő, hanem nemes nők itt-ott megtalálható példáját követve, az ország minden részében mint vezető, tanító, támogató s az izlést finomító tényező lépne föl, a háziipar meglepő fejlődésnek indulhatna, a mivel kétféle feladat volna elvére: egy nemzeti műipar megteremtése s egy rendszeres téli kereset biztosítása a falusi népesség számára.

A parasztagazdasági üzemmel a legszorosabb összeköttetésben álló foglalkozásoknak egy másik neve a háziiparként üzött mezőgazdasági ipar, mely mindeddig nemesak a kormány s a társadalmi körök támogatását nélkülözötte, hanem ellenkezőleg az ipari üzemek nagyítására irányzott hajlandóság s a gyáriparnak előnyben részesítése következtében súlyos károkat szenvedett. Sok ezeknek, élelmiszerek, italnak és használati eszközöknek készítését a gyárak teljesen elvonták a mezőgazdasági üzemtől. Mégis vannak még ezen termelésnek oly ágai, melyeket a kis gazdasági üzem számára meg kellene őrizni. E tekintetben utalunk a szilviumégetésre, mely kitűnő éghajlati s pädologiai viszonyok kedvező hatása alatt hosszú idő óta mint tulajdonképeni nemzeti ipar nemzedékről nemzedékre ápolatott s melynek termékei a kereskedelmi tényező közreműködése mellett hírnévre, sőt világhírnévre hárítottak szert. Az 1888. évi szeszadótörvény a parasztagazdaságokban üzött szilviumégyártást gazdasági katasztrófaaként sújtotta, a melynek következménye volt, hogy a szilvakerteket sok helyen elhanyagolták s hogy ez által a nép s a kincstár jelentékeny összegekkel megrövidült.

Egyáltalában iparágak alapítása s fejlesztése elsőrangú szükség mindenütt, hol a nyersanyag s az üzemre szükséges erők bőven megvannak s hol a nép munkafőlöleg fölött rendelkezik, akár közelebbi, akár távolabbi viszonyban álljanak ezek az iparágak a mezőgazdasághoz, mert minden ipar hasznosan s fejlesztőleg hat a mezőgazdasági kisüzemre. Az ipar fejlesztése szempontjából egyfelől az állami támogatás s kezdeményezés szükséges a társadalmi vállalkozó szellem felébresztésére, másfelől azonban az államintézkedések és törvények által az iparfejlesztés irányára is befolyást kell gyakorolnia a czéliből, hogy az ipar a nyersanyagokat jól értékesítse, a munkát megfelelően díjazza s a fogyasztónak csak szolid árakat megállítasson ki, hogy a vállalkozók, gyárosok s iparosok existenciáját biztosítsa s hogy mindezzel a productiv középosztályt gyarapítsa, a mely munkaadója és vevője a kiscgazdának.

A mi különösen a mezőgazdasági ipart illeti, a nagy gyáripár dédelgetése általában hátrányos természetű. Ha egy nagy gyár helyett több kisebb gyár megfelelő kedvezményekben részesülne, ezek fentemlített jótékony hatásukkal több vidéket tehetnének boldoggá, ezenkívül szövetkezés útján szövetkezeti gyárak is keletkezhetnének, melyeknek jövedelme nem egy vállalkozónak, hanem a mezőgazdasági nyersanyag kistermelői egy nagy számának válhatnék előnyére. Sok intézkedés történt a czukor-ipar érdekében, a mely téren tényleg nagyobb fellendülés is konstatalható. A szövetkezeti üzem e téren a gazdákat és gyárosokat a legjobban egyesítené, a czukorfinomítás központosítása és a nyers czukorgyártás decentralizációja több vidéket vonna a répatermelés körébe s a nagyobb térszerű a mezőgazdasági kisüzemek intenzívebb alakulását s a nép helyzetének javulását vonna maga után. A nehéz viszonyokkal küzködő szeszipart, mely kivált Felső-Magyarországon az okszerű gazdálkodásnak egyik nélkülözhetlen előfeltétele, megfelelő adótörvény által biztosabb alapra kell fektetni, az ipari és mezőgazdasági földék üzemét pedig oly módon kell szabályozni, hogy e földék a parasztbirtok és a kis existenciák érdekeinek is szolgáljanak. A fejlesztő intézkedéseket azonban más mezőgazdasági iparágakra, más ipari növényekre is ki kell terjeszteni. A sörfőzés és malátagyártás támogatása által nemesak a sörárpát és komlót lehetne jobban értékesíteni, hanem egy kiváló takarmány, a malátacsira is az országban maradna. Szőlő- és fonógyárak létesítése megakadályozhatná azt, hogy a ken-

nagy kert s abban magasra nőtt, hatalmas koronájú diófák és gesztenyék közül egy uri ház látszott ki. Csipkésárnyu, himes pillangók, ereszaljat kereső fecskék, csillogó folyású patakoeska mind arra vette útját.

Péter urfiának pedig egy nehéz sóhaj szakadt ki a kebléből.

— A Juliska, az édes kis Juliska! Elhagylak virágom, haragos rózsaszálam! Hiszen kinéznél.

Igy sóhajtott és rákiáltott a kocsisra:

— Hajts! Tovább megyünk!

A Tacskó, a gazfi azonban leugrott a futó kocsiról s vidáman csaholva, szökdécselt a bolyi jegenyesor közé.

— Tekintetes urfi, tán nem hagynánk el azt a bestiát. Hátha lélek szól belőle! — szólt hátra a kocsis.

— Hát jól van Pista, fordulj be.

A Tacskó már ott barátkozott a gesztenyefák között két kölyök kopóval, amelyeket fűrgén ugrált keresztlül, mikor a kanyári kocsis a fordulóhoz ért. Nyakan a Tacskónak egy kék pántlika libegett, talán épp a Juliska kisasszony himzőkosárából került rá.

Pista nagyot esördítgetett az ostorával, a nyelvvel is csettengtetett, a lovak gyors iramlásban, kieresztett gyeplővel, habot verve, szöktek előre. A szerszám csattogott, a gyeplős apró csengői pörögtek, s pacsírták riadoztak föl az utszéli vetésből. Mert úgy illik, hogy csengjen, bongjon, csattogjon, mikor legény jár a lány után.

Tacskó vigan ugrándozott s a kocsis derülten morgta a bajusza alatt:

Hál' Istennek, nem kell esömört kapnom.

Igy jártak lány nézőbe — apáink.

barna pelyhes arcz borult, toladott az ő arca mellé s az ifju arcz sugár bajusza ott motoszkált a szeme körül s végre egy csókot érzett a halantékán.

— Klári néni, édes, hát el sem akar bucsuzni tőlem? Még csak jó szerencsét sem kíván.

A vén kisasszony duzzogva rántotta meg a vállát.

— Eredj, amerre utad visz. Nem szeretlek. Tudod? Hanem azért megfordult és két reszkető karjával magához ölelte a legény fejét és sirva simogatta a haját.

— Csak vőnek ne menj valahová, fiam. De valami könnyű lepkét se hozz. Mert legény vagy te, Péter. A biz! Nincs ám ilyen hét vármegyében sem. En dajkálalak. Tudod-e, olyat nézzél, aki szeretni fog — benünk is. Járj, Isten hírével.

Megcsókolta a hullámos fekete haját s könyves szemmel, gyönyörködve és szívében növekedő nagy bizalommal és nem csekély büszkeséggel nézett utána, amint a fiatal legény ezüst sarkantyúja végigcsengett a szobán.

Az ajtónál két oldalról karjába kapaszkodott Kanyári Péternek a tekintetes asszony és Ilonka, a kis huga, egy tizenöt esztendőös szőszke baba. És úgy mentek le a kocsizhoz, hármában, átölelkezve. A tekintetes asszony hallgatott. Ilonka azonban folyton fecsegett.

— Te, Peti, ha Bolyba betérsz, mond meg a Juliskának, hogy süsse meg a violáját, egy sem teljes. Gyöngyvirágcezetet majd csinálók neki. A Karinak ne mondj semmit. Attól meg, tudod attól, ő tőle, nagy Ó-vel, hiszen tudod, hozz egy kis rózsabimbót.

— Hozok, szívem.

— És hozz még . . .

— Hozok Kassáról egy gyöngyös főkötőt . . .

— Te, Peti . . .

deret s lent nyers állapotban olesó áron kivisszük s mint drága iparcikket hozzuk vissza, miközben a munkára való alkalom egész hosszú láncolata elvész. A ezirrok feldolgozásával foglalkozó gyárak támogatásával s szaporításával fejlesztőnek a növénynek a mi meleg s száraz éghajlati viszonyaink között annyi sikerrel kecsesgató és oly hálás természetét.

De a mezőgazdasággal csak közvetve összefüggő iparágakban sem szabad a nagyspekulációnak ki a nyersanyag-termelő s a munkások kizsákmányolására létesíti vállalatát, vagy az iparlovagnak, ki erkölestelen concurrentiájával a csendes bukásra alapítja szerencsését s ezáltal számos munkásaládot foszt meg kenyerétől, állami kedvezményeket adni, hanem e helyett inkább a kis ipart és a kis bányázatot kell előnyben részesíteni, mert ezek sok munkaerőnek nyújtanak foglalkozást és keresetet. Az állam jóléte nem alapszik egyeseknek, kis körben való prosperálásán, hanem nagyobb számú kisebb existenciáknak, a tömegnek jólétén. A kisipar s a kis tőke táplál s nevel egy sűrű és vagyonos népességet, mely a mezőgazdasági termények legjobb fogyasztója. És ha aztán a mezőgazdával megértjük az ipar értékét, ha a parasztot buzdítanók arra, hogy fiatalabb fiát ipariskolába küldje, s kézműre oktattassa, csakhamar megszünnének a szakszerűen képezett belföldi munkaerők hiánya miatti panaszok s a gazdaság örököse is jobban boldogulna szülői otthonában.

Aláírási felhívás.

Közlöttük lapunkban azt a felhívást, mely a város villanyvilágítása és ipartelep létesítése ügyében az érdeklődés széles körökben való felkeltésére hivatva van.

Azóta a kiküldött bizottság Budapesten járt, s utját mindenfelé siker koronázta, amennyiben az ipartelep létesítésének eszméjét az e tekintetben országos nevű egyének is helyeselték, s a bizottság tagjai sok hasznos tapasztalattal és szép reményekkel érkeztek haza.

A megindított élénk mozgalom most már abba a stádiumba jutott, hogy a Molnár József, Samarjay János, Süteő István és dr. Cziner Miksa által kibocsátott részvényjegyzésre szóló aláírási felhívás adatott ki, s megküldött az összes megyei pénztintézeteknek.

Az aláírási felhívás így szól:

„Rimaszombat városának villamos világítással való ellátása és ezzel kapcsolatban a villamos erőnek más ipari célokra való felhasználása végett részvénytársaságot öhajtok létesíteni.

Hivatkozással már kibocsátott felhívásunkra, hol részletesen ismertettük a célzót és eszközöket, ezúttal nyugodt megfontolás után, bizva a létesítendő vállalat életképességében, remélve, hogy a befektetendő tőke megfelelő gyümölcsöt és kielégítő polgári hasznot fog nyújtani, felhívjuk az érdeklődő nagyközönséget, hogy vállalatunk létrehozásában segédkezésükre legyen és részvényeket jegyezzen.

Vállalatunk megvalósítása céljából 1000 darab 200 korona névértékű és bemutatásra szóló részvényt bocsátottunk ki. Ezen részvénytökből 500 darab 100.000 korona névértékben az alapító Rimaszombati Takarékpénztár, Gömörmegyei Nép és Iparbank és Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank által szabályszerűen jegyezve és aláírva lévén, ezennel kibocsátjuk jelen aláírási ívünket a még hátrahagyott részvény jegyzésére.

Az aláírással egyidejűleg a kereskedelmi törvény 151. §-ának megfelelően 10% fizetendő be, a többi összeg az alakuló közgyűlés által meghatározandó időben és részletekben.

Az alakuló közgyűlés helye és ideje a helyi lapokban fog hirdetmény útján közzétettni.

Aláírást elfogadnak alólírottak, a „Rimaszombati Takarékpénztár“, a „Gömörmegyei Nép- és Iparbank“, „Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank“ Rimaszombatban, a „Tornályai Takarékpénztár“ Tornályán, a „Rozsnyói Takarékpénztár“ Rozsnyón, a „Jolsvai Takarékpénztár“ Jolsván, a „Putnoki Takarékpénztár“ Putnokon, a „Nagyrocei Takarékpénztár“ és „Nagyrocei Népbank“ Nagyroczén, és a „Nyustyai Takarékpénztár“ Nyustján.

Hirek- és vegyesek.

Közgyűlések. A kaszinó választmánya mult szerdán megtartotta ülését Kubinyi Aladár elnöklété alatt, s a február 3-án tartandó közgyűlés ügyeit megvitatták és az előterjesztéseket összeállították. A választmány több új tagot is vett fel. — A polgári olvasóköri választmánya is tartott f. hó 26-án Rábely Miklós elnöklété alatt ülést, melyen az idej közgyűlés határnapjával február hó 17-ét tüzték ki.

Elölétetés és áthelyezés. Bruckner Ferenc kir. pénzügyi segédtitkár a pénzügyminiszter titkárrá léptette elő, s öt új minőségében a marmaros-szigeti pénzügyigazgatósághoz helyezte át. A hivatalát szorgalmasan és lelkiismeretes pontossággal betöltő tisztviselő előléptetése széles körben örömet keltett s neki tisztársai és nagyszámu ismerősei s jó barátai őszintén gratuláltak!

Doktorrá avatás. Folyó évi január hó 26-án avatták fel Kolozsvárott doktor jurissá dr. Kovács Lászlót, a helybeli egyesült prot. főgymn. volt növendékét, néhai Kovács László halmvai ev. ref. lelkésznek pártatlan szorgalmu és törekvő fiát, ki a jogot, mint államvasuti tisztviselő, magánúton végezte el és megkettőztetett szorgalommal készült a szigorlatokra, melyek érdeméhez mérten sikerültek neki. A törekvő fiatal ember kettős elfoglaltsága mellett még arva testvéreiről is gondoskodott.

Eljegyzések. Pallagi Gyula, a kisujszállási ev. ref. főgimnázium igazgatója mult héten váltott jegyet Uzapanyiton Szilágyi Juliskával, Szilágyi Kálmán birtokbérlet leányával. — Andor Jenő füleki kereskedő eljegyezte Pupák Márton gömör-simonii molnár és neje leányát: Mariskát. Boldogság legyen osztályrészük!

A polgári olvasóköri bálját a legszebb reményekre jogosító kilátások előzik meg. Ezek óta alig mutatkozott oly széles körben az érdeklődés, mint az idén, a minek egyik okát talán abban is lehet keresni, hogy a farsang alatt a kör multságán kívül csupán a növegyet domino estélyéről tudunk eddig, s még hirt sem hallatszük más multságának. De a bál védnökői, meg a lelkes rendező gárda is erős akcióba léptek, hogy a február 2-án megtartandó bál sikere minden tekintetben biztosították. A bál érdekességét növelni fogja az az örvendetes és jó szívu adomány, melyet egy köztünk lakó — s egyelőre ösmeretlenül maradni öhajtó — urhölgy ajándékozott a bálnak oly czélből, hogy az adomány tárgyát képező iparművészeti apró tárgyak a bálom eladassanak s a begyűlt egész összeg két szegénysorsban söt nyomorban levő helybeli nőnek felszegélyezésére adassék ki. — Az adott tárgyak egyenként nem nagy értékűek ugyan, de érdekesek és tekintve, hogy azok az illető urhölgynek saját festésü kézi munkái s hogy azok értéke is kegyes czélra adományoztatik, minden esetre érdemes lesz arra, hogy e czímen az ott mulató közönség szórakozása közben is jótékonytárgyakat gyakoroljon, minek fejében egy-egy csinos és érdekes iparművészeti tárgynak juthat birtokába.

A posta dícsérete. Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter az alábbi leiratot intézte a kassai posta és távirda igazgatóságához: „Örömmre szolgál, hogy az elem terjesztett jelentésekből arról győződtem meg, miszerint a posta és távirda személyzet nagy mérvben fokozódott karácsonyi és újévi forgalom által reárott feladatnak buzgalma és kitartása folytán sikerrel felelt meg. Midőn ezért az összes személyzetnek elismerésem fejeztém ki, egyuttal számított a jövőben is ügybuzgalmára és hazafias kötelességtudására, Hegedüs.“ — Ez a leirat, a melyet egyébként az összes posta és távirda igazgatóságok megkapták, megérdemelt elismerése a magyar posta világhírűvé vált jóságának. Es ezt az elismerést a legelső között érdemli meg a rimaszombati postahivatal, melynek vezetője Ternyey János, támogatva kitünő tisztikartól, mintaszerűvé tette a posta és távirдахivatalnak munkálkodását.

A kereskedelmi miniszter költségvetésével foglalkozik a képviselőház, s a folyó hó 29-iki ülésen gróf Serényi Béla putnoki nagybirtokos, jelenleg a dédesi kerület képviselője, figyelemre méltó nagyszabásu beszédet mondott, mely képviselői körökben is feltűnt és nagy tetszést keltett. Kivételünkben — ugymond — csak egy tétel mutat emelkedést: a fakivitelé, a dongafé, ami a francia bortermelés emelkedésének tudható be. Emelkedett a szénkivitel is, de itt nagy az import is, ami tehát nem jelent tetemes értéket a közönségre nézve. Már tavalyi beszédében jelezte liszkivitelünk dolgában, hogy az örlési forgalom eltiltásának kedvezőtlen lesz a hatása malomiparunkra és mezőgazdaságunkra. Az 1899. deczember 31-iki árhoz képest a világpiacziakon 8—9 százalékkal emelkedett 1900. deczember 31-én a buza ára, nálunk mégis 5—6 százalék az áresökkenés, noha a termés rossz volt. Árunk legjavával ugyanis az osztrák piacra vagyunk utalva, ahol árdepresszió van. Az örlési forgalmat tehát restituálni kell. Gyakran s olyanok hangoztatják a magyar buza sikértartalmának jóságát, kik nem is tudják, mi az a siker. Az ő meggyőződése szerint a magyar buza sikértartalma az abnormis időjárás következtében az utóbbi 3 év alatt részszabodott. Különben a buza jósága nem abszolút sikértartalmától függ. A román és szerb buza értékteleenebb a magyar buzánál, de nem sikértartalmánál fogva, mert megtörténik, hogy a balkán buzáknak nagyobb a sikértartalma, mint az azeolos magyar buzának. Az örlési forgalom restituálása megtörténhetik úgy is, hogy az örlésre használandó buzaspekuláció tárgya ne lehessen. Termeljen a magyar több árpát, a melyből most is a termett mennyiség 50 százalékat visszük ki. Árpatermelésünk 25 százalékat visszük Németországba, a hol sokat beszélnek a buzavámról, de halogatnak az árpavámról. Az állam nagy árpavásárokat rendezhetne. Miért nem foglalkozik az ország a hustermelés szaporításával. 1894-ben hetven millió forint jött az országba a sertés-kivitel által, és leszálott 1898-ban tíz millióra. (Mozgás.) Állítson az állam a vidéken huskiviteli piacokat. Ez többet ér a buzakivitelnél, mert buzánkat a külföldön nem is ismerik már. Ha a német agrárvámok ideje elérkezik, kénytelenek leszünk Ausztriával vámegységben lenni. A kormány készüljön el mindkét lehetőségre: a vámszövetség fenntartására és a külön vámterület felállítására. A kézműves osztály előbb-utóbb tönkre fog menni, nem helyes tehát a magyar népet olyan terere dirigálni, a melyen el fog veszni. A szónokot számosan ödvözölték s a Ház lelkesen megjelenezte.

Színészet. Báródi Károly törekvő színtársulata elég szerencsésnek is nevezhető, a mennyiben a közönség állandóan érdeklődik az előadások iránt, s általában az anyagi siker jóval nagyobb, mint a milyet az adott és nálunk szeltében ismert szomorú viszonyok között jósolni lehetett. Igaz, hogy a társulat tagjai is szorgalmasak, igyekvők, s soknál a képességet pótolja a látható jóakarát, melylyel a neki kiosztott alakítást élvezhetővé igyekszik tenni a közönség előtt. Néha a jóakarát is valami! Hogy azonban a társulatnak általában szerencséje van, az bizonyítja leginkább, hogy a közönség, mely bizony már sokkal jobb társulat legodaadóbb igyekezetét is könnyen kísérte, ezt meglehetősen támogatja. — A színre került „Kis Lord“, a „Hymfy dalai“ és a „Bolondok háza“ szép közönséget vonzott a Három Rózsa nagytermébe. A Kis Lord czimszerepét K. Gáspár Anna nagy hatással, élénk tetszés mellett játszta s Jeszenszky Dezső, a társulat egyik legkitünőbb tagja ez este is szaporította sikereit. Pénteken a „Csikós“ gyenge előadását nézte végig kis közönség. Szombaton „Himfy dalai“ került színre nagy közönség előtt, mely a szereplőkkel ez este meg volt elégedve s tetszésének ismételtén kifejezést adott. Vasárnap két előadás volt. Délután az ifjúság számára Vörösmarty ünnepély s „Tündérlak Magyarhonban“; este pedig „Mária bátyja“-t adták közepes számu hallgatóság előtt. Hétfőn egy régi darabot: „Viola, az alföldi haramia“ című népszínművet, kedden pedig szép közönség előtt a Jeszenszky Dezső jutalomjátékául a „Bolondok háza“ című kitünő bohózatot adták, (itt nem „először“!) A közönség élénk tapsviharral fogadta a jutalmazandót, ki ez este is kitett magáért, s az egész előadás folyamán derültségben tartotta a hallgatóságot.

A többi szereplők is jól megállták helyüket, s a sikerhez nagyban hozzájárultak. — Ma szerdán az „Arany asszony“-nak kellett volna színre kerülnie, de ezt elhalasztották s Sula mit-ot adják.

Helyreigazítás. Lapunk legutóbbi számába egy bosszantó sajtóhiba csuszott be. Ezen számban közöltünk ugyanis egy kimutatást a közművelődési egyesület alapítványairól s abban a Latinák testvérek négyezer koronás alapítványát tévedés folytán négyzáz koronásnak tüntették fel, a mit ezen közleménnyel ezennel helyreigazítunk.

Városunk képviselőtestülete jövő héten közgyűlést tart, melynek tárgysorozatát és határnapját a polgármester e napokban állítja össze.

Dominó-estély. A jótékony növegyesület által márczius 2-án rendezendő „rózsa-estély“ iránt meggyeszte már is nagy az érdeklődés. Beharangozásunk csak nagy örömet szerzett. Csak a panasz, hogy mért van oly messze? No, de a mi halad, el nem marad!

A rimaszombati kerületi betegsegélyző-pénztár igazgatósága folyó hó 27-én Rábely Miklós elnöklété alatt látogatott ülést tartott, melyen első alkalommal jelent meg a felügyeleti joggal bíró városi előjáróság képviselőjében dr. Kovács László városi főjegyző. A folyó ügyek elintézése után az igazgatóság tudomásul vette a betegsegélyző-pénztár fennállása óta bizalmi orvosként működő dr. Zehery István lemondását, s neki eddigi oadaó és buzgó munkásságáért elismerést és köszönetet szavazott. Az ekként megüresedett orvosi állásra az igazgatóság véglegesen kinevezte az eddig helyettesként működött dr. Kármán Aladárt.

A nagyrocei műkedvelők szellemes „Friss Ujság“ apró hirdetései révén adják tudtul, hogy febr. hó 16-án Illés Irén és Törköly László vendégek közreműködésével estélyt rendeznek, melyen Wirker István felolvasást tart. Dessewffy Árpád tilinkon játszik, Gionovszky Ilonka monológot ad elő, Illés Irén magyar nőtákkal, Nagy kuplékkal, s Törköly László és ifj. Mihalik Dezső „jog- és hangász“ pedig „zenebonával“ fogják mulattatni a közönséget. Azután táncz lesz „sok képpen világos virradtig“.

A kazán-vizsgálatokra nézve f. évi február hó 1-től új intézkedés lesz érvényben, a mennyiben Gömörmegye területe elszakított Nógrádvármegyétől, s újra visszahelyeztetett Borsodvármegye kerületébe. A vizsgálatokat tehát újból Wigner Gyula kazán-vizsgáló biztos fogja végezni, kihez egy kir. segédmérnök fog beosztatni.

Csöd. Neumann Ármán helybeli kereskedő ellen a csöd megnyitott. Csödbiztos: szási Kovács Géza; tömeggondnok: Institoris Endre, helyettese: dr. Baksay Dezső.

Zene a jégpályán. Talán soha sem volt még oly nagy az élénkesség a koreszolyzó-egylet jégpályáján, mint mult vasárnap délután, mikor a csak nem rég alakult tamásfalvi kőműves legények zenekara mutatkozott be a közönségnek. A fuvó hangszereken játszó zenekar máris szép sikerrel tett tanúságot, s első nyilvános szereplésükkel meg lehettek elégedve a derék muzsikusok. A hangverseny a nagyszámu közönséget kellemesen szórakoztatta, s a fiatalok nagy kedvvel rajzolgatták a pályára az ivatek és szép figurákat.

Az agyaggyakorló tanműhely — mint értesülünk — mégis létesülni fog. Megirtuk annak idején, hogy a miniszteriumtól a városhoz jött értesítés szerint az agyaggyakorló tanműhelyt azért nem lehetett eddig felállítani és berendezni, mert a tanításra alkalmas szakerő nem volt. Ugy halljuk, hogy most már kinevezi a miniszter a szaktanárt, ki az intézmény élére fog állittatni, s már ez év augusztus havában megkezdí működését az agyagipariskola.

A népszámlálás Losoneczon jóval nagyobb szaporodást eredményezett, mint nálunk. 9150 polgári és 655 katonai, összesen 9800 egyén számláltatott meg; a polgárság szaporodása az utolsó tíz év alatt 1690, vagyis 18.47 százalék.

Műemlékeink fenntartása. A műemlékek országos bizottsága megkeresést intézett valamennyi vármegye közigazgatási bizottságához — s ezek közt a miénkhez is — hogy a vármegye területén lévő régi várakat, vármegyei templomokat, kastélyokat, freskókat a pusztulástól lehetőleg megóvándó, állítsa össze az itteni műemlékek névsorát, illetőleg a bizottság által összeállított ilyen kimutatást javítsa ki és pótolja. — Ez a huzagos és néhol hibás kimutatás következő: Ajnácskő, várom. Chizsnyó, r. k. templom és falképek. Csetnek, ev. templom és falképek. Csiz. ref. fatemplom. Derecske (talán Dereks?), r. k. templom. Egyházas-Bást, r. kath. templom. Geczelfalva, ev. templom és falképek. Hárskut, r. k. templom. Ispánmező, ev. templom. Jánosi, r. kath. templom. Kövi, ev. templom. Királyi, ev. templom. Krasznahorka, régi vár. Murány, várom. Ochtina, régi templom. Pelsőcz, ref. templom, kastély. Rákos, várom, r. k. templom. Raskó (talán Ratkó?), evang. templom. Rima-Brező, ev. templom és falképek. Rimaszecs, ref. templom. Rozsnyó, székes-egyház. Runya, ref. templom. Sebes (?), templom-maradvány. Serke, várom. Sőreg, r. k. templom. Süvete, körkáporna. Szerk (talán Szirk?), templomrom. Tiszolecz, várom. Tornalja, ref. templom. Várgede, várom. Zehery, ref. templom. — A műemlékek országos bizottsága aztán, ha a névsor teljes lesz, módokat fog keresni, hogy miként lehetne ezen emlékeket a pusztulástól megóvni, kijavítani és fentartani.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Nyilttér. ❖)

A közvéleménynek a megtévesztéstől való megóvása tekintetéből kijelentem, hogy mintán a „Gömöri Hirlap“ folyó évi január hó 1-én kelt 1-ső számában a „Kabala“ czímmel megjelent és a köztisztviselői egyéniségemet sértő támadást az ugyanazon hirlap f. évi január hó 27-én kelt 5-ik számában közölt „Helyreigazítás“-sal jóvátéve nem látom, elégtétel szerzés végett a nevezett hirlap felelős szerkesztője ellen indítandó sajtóper tárgyában a szükséges lépéseket megtettem.

Rimaszombat, 1901. január 29.

Szabó Ferencz, m. kir. adótárnok.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk

Eladó.

Egy kitűnő, 4 lóerejű **gőzmotor**, egészen új, csupán egy cséplést végzett, melyhez nem vizsgázott egyéneket is lehet alkalmazni. — Ugyanott egy egészen új **cséplőszekrény** egyszerű tisztítóval és zsákoló művel, teljesen felszerelve, készpénzért jutányos áron azonnal megvehető **Czibur Imre** ügyvédnél **Jolsván.** 2-3

Kiadó bolt.

Rimaszombatban, az Erzsébet-téren levő néhai **Kovács Zsigmond-féle** emeletes ház **lakás** és **pinze** azonnal **bérbe kiadó**, esetleg az egész ház szabad kézből eladó — Bérletre vagy venni szándékozók forduljanak **Rábely Miklós** megbízottnak. 2-*

Megvételre kerestetik

tanulás céljából egy használt, de jó állapotban levő

rövid zongora.

Ajánlatok — az ár megjelölésével — e lap **kiadóhivatalába** intézendők, 1-*

Meghívó.

A „Gömörmezei Takarékpénztár és Hitebank” részvénytársaság harmadik évi rendes közgyűlését

1901. évi február hó 16-án d. u. 2 órakor fogja saját hivatalos helyiségében megtartani, melyre a t. részvényes tag urak oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy azon esetben, ha a szavazati jogaikkal élni óhajtanának, részvényeiket az alapszabályok 20. §. alapján intézetünk pénztáránál a közgyűlést megelőzőleg leg-
alább 8 nappal letéteményezni sziveskedjenek.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései a lefolyt üzleti év eredményéről és javaslata a nyereség mikénti felosztása iránt.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.
3. Igazgatóság választása a kereskedelmi törvény 183. §-a alapján.
4. Netaláni indítványok.

Rimaszombat, 1901. évi január hó 28-án.

1-2 **Az igazgatóság.**

Hirdetmény.

Császár-fürdő községében, szemben a fürdő-épülettel és parkkal, az „arany sas”-hoz czimzett koremas és restauráció épület, tágas kert, szolid és csinosan épített melléképítményeivel kedvező feltételek mellett örök áron eladó. — Közelebbit **Adler Károly** városi főmérnöknek **Miskolcson**, Kazinezy utca 18. szám. — Fürdőidény ápril—november. 1-3

Pályázati hirdetmény.

A Rimamurány-Sajgótarjáni vasmű-részvénytársaság salgótarjáni aczélgyáránál az élelmezési üzlet kezelése

pályázat útján lesz kiadandó. Az üzlet körébe **élelmi-és háztartási-cikkek** eladása, **szeszes italok** kimérése, nemkülönben a gyári **tisztviselők** és **munkások élelmezése** tartozik. Pályázóktól kereskedelmi szakképzettség kívánatik, nemkülönben annak kimutatása, hogy a pályázó eddig is saját üzlettel bírt, vagy az élelmezési üzlethez hasonló nagyobb üzletet önállóan kezelt. 20—30000 korona vagyonnak kimutatása és 8000 korona óvadéknak letétele kötelező. Kik ez állásra pályázni kívánnak, kellően felszerelt folyamodványukat **1901. február hó végéig** küldjék be a salgótarjáni aczélgyár élelmezési intézet bizottságához. A közelebbi feltételek a salgótarjáni aczélgyárnál betekintheők.

Pályázati hirdetmény.

A vezetésem alatt álló **kir. földmives iskola** tisztviselőinek és tanulóinak, ugyancsak a téli gazdasági és nyári néptanítói tanfolyamok hallgatóinak **élelmezése** árlej-tés útján bérbe fog adadni. A feltételek a m. kir. földmives iskola igazgatóságánál **Kurincz** — az ünnepnapok kivételével — mindennap délelőtt 11 óráig megtekintheők. — Pályázni óhajtok írásbeli ajánlataikat zárt borítékban folyó év **február hó 5-én** délelőtt 9 óráig adják be az igazgatósághoz, mikor az árlejtes foganatosítottatik.

Rimaszombat, 1901. január hó 19-én.

Fekete Pál, igazgató. 2-2

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, a **Kossuth- és Kmetty-utcák sarkán** levő ház **emeleti része**, mely öt szoba és mellékhelyiségekből áll és zárt folyosóval is bír, folyó évi **május hó 1-től** bérbe vehető. — A feltételek iránt lehet értekezni **Hollós József** tulajdonossal. 4-*

Hirdetmény.

A „Tornallyai Takarékpénztár“

XXVIII.

évi rendes közgyűlését

1901. évi február hó 12-én délelőtt 10 órakor az intézet saját hivatalos helyiségében fogja megtartani, melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghívotnak.

Tárgyai lesznek:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzletéről.
 2. A betervezett mérleg helybenhagyása s a felmentvény megadása.
 3. A tiszta jövedelem mikénti felosztása.
 4. Netaláni indítványok.
- Tornallya, 1901. január 26.

A tornallyai takarékpénztár igazgatósága.

Jegyzet. Az eredeti vagyon-mérleg, a közgyűlés elé terjesztendő jelentések és javaslatok a keres. törvény 198. §-a értelmében a közgyűlést megelőző 8 napon át az intézet helyiségében délelőtt 9—12 óráig megtekintheők.

Bérbeadó birtok

kényelmes lakóházzal — mely üzletnek is használható. — 50 hold szántóföld, 10 hold rét és 25 hold legelővel — Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos **Antóny Ida** **Kövi** (Gömörmeze) 1-3

Csödtömegeladási hirdetmény.

Vagyonbukott **Justh Gyula** roznói vegyes, illetve fűszerkereskedő csödtömegéhez tartozó és a csöd-leltár 1—310., 312—407., 409—460., 462—467., 469—487., 492—512., 514—532., 534—606., 608—654., 657—704., 708., 710—754., 756—803., 805., 807—816. és 818—824. tétel alatt felvett kávé, csokoládé, kakaó, festék, papiros, méz, mogyoró, mandula, szappan, odol, czimmet, viasz, nadrag- és ostorszij, vizahólyag, safrány, szegfű, bors és egyéb fűszerek, különféle cukrok, játéktárgyak, fog, haj- és bajusz-kefe, égetett és édesített szeszes italok, rum, borsó, rizskása, dara, bab, aszalt szilva, borsó, keményítő, gráfít, ciztrom-sav, borkő-sav, mosósóda, szurok, kindrusz és egyéb vegyszerek, asztali és palack bor, pezsgő, savanyu-vizek, szivarka-papír, szardínia, thea, disztárgyak, lámpa- és egyéb különféle olaj, jég-szekrény, Wertheim-szekrény és egyéb különféle a vegyes és fűszerkereskedés körébe tartozó cikkeknek zárt ajánlat alapján leendő értékesítése a csödválasztmány által elhatározottván, felhívotnak a venni szándékozók, hogy 500 korona bántépénzzel ellátott zárt ajánlataikat **1901. évi február hó 15-ének déli 12 órájáig** alólirottán adják be.

Az áruraktár, illetve az eladandó ingóságok leltári becsérteke 10998 korona 11 fillér.

Az áruraktár és a részletes leltár megtekintése végett alólirottán naponként délután 2—4 óra közt jelentkezhetni.

Az ajánlat elfogadása iránt a csödválasztmány 1901. évi február hó 16-án délután 2 órakor Rimaszombatban a kir. törvényszék pertárában megtartandó csödválasztmányi ülésen fog határozni s esetleg ugyanakkor fog az áruraktár iránt nyilvános árverés tartatni.

Az elfogadandó ajánlat benyújtója, illetve az áruraktár vevője a bántépénz elvesztésének is a költsége és veszélyére tartandó új árverés terhe alatt köteles az áruraktárt, illetve megvett ingóságokat készpénz-fizetés ellenében az ajánlat elfogadása, illetve az árveréstől számított 8 nap alatt átvenni.

Kelt Rozsnón, 1901. évi január hó 24-én.

Szontagh Aladár, csödtömeggondnok. 1-2
(Lakik: Rozsnón.)

MEGHÍVÓ.

A „nyustyai takarékpénztár“

részvénytársaság

XV. évi rendes közgyűlése

1901. évi február hó 17-én d. u. 2 órakor az iskola tantermében fog megtartatni, melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghívotnak

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az 1900. évi üzleteredményről.
2. Mérleg jóváhagyása, felmentvény megadása és a nyereség felosztása iránti határozathozatal.
3. Indítványok.

Kelt Nyustyán, 1901. évi január hóban.

Az igazgatóság. 1-3

Hirdetmény.

5494. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Herz Jenő** végrehajthatónak **Bedécs Péter** és neje **Pósa Borbála** végrehajtást szenvedő elleni 40 korona 64 fillér s járulékal iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144 és következő §§ ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Radnót községben fekvő s a radnóti 137. sz. tjkönyvben A. 1—4. sor, 462., 464., 463., 458. hrszám alatt foglalt **Bedécs Péter** és neje **Pósa Borbála** beltelke 35 korona 20 fillérben, — a radnóti 171. sz. tjkönyvben A. 3—12. sorszám alatt foglalt **Bedécs Péter** külbirtoka 206 korona 60 fillérben, — a radnóti 303. sz. tjkönyvben A. 1. sor 420. hrsz. alatt foglalt **Bedécs Péter** és neje **Pósa Borbála** beltelke és azon épült 108/6. sz. a. háza 640 koronában és a radnóti 332. sz. tjkönyvben A. 1—2. sor 453., 454. hrsz. alatt foglalt s felerészben **Bedécs Péter** és neje **Pósa Borbála**, másik felerészben **Bodon Eszter** tulajdonát képező beltelek 21 korona 80 fillérben ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1901-ik évi február hó 11-ik napjának** d. e. 10 óráját Radnót községbe a községi bíró házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a beesáron alól is el fognak adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át, azaz 3 korona 52 fillér, 20 korona 66 fillér, 64 korona és 2 korona 18 fillért készpénzben vagy az 1882. évi 60. törvényezikk 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bántépénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1900. november hó 10-én.

Kovács, kir. tszéki albiró.

Meghívó.

A Nagyrőcei Takarékpénztár

ez évi

rendes közgyűlése

márczius hó 4-én délután 2 órakor fog az intézet helyiségeiben megtartatni, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.*)

Tárgyak:

1. Igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése az intézet állásáról.
 2. Mérleg jóváhagyása s ennek folytán az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentése.
 3. Az osztalék megállapítása.
 4. Alapszabályok módosítása.
 5. Az ideiglenes részvény-igazolványok részvényekkel való kicserélése.
 6. Szabályszerinti indítványok.
- Kelt Nagy-Rőczen, 1901 január 16.

Az igazgatóság.

*) **Jegyzet.** A felügyelő-bizottság által megvizsgált zárszámadás, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet hivatalos helyiségében (9—12-ig) az érdekeltek által megtekintheők.

Hirdetmény.

58. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Klein Mór** rimaszombati és **Angyal József** füleki lakosok végrehajthatónak, képv. **dr. Cziner Miksa** ügyvéd által **Varga Földi Imre** sídi lakos végrehajtást szenvedő elleni 200 korona tőke s járulékal iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§ ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Sid községben fekvő és a sídi 35. sz. tjkönyvben A. 2—14. sorszám alatt foglalt **Földi Varga Imre** javára $\frac{1}{3}$, kiskoru **Földi Varga András** javára $\frac{1}{3}$ és kiskoru **Földi Varga Miklós** javára $\frac{1}{3}$ -ad részben irt $\frac{1}{8}$ urbéri kültelekből s az ehhez tartozó urbéri erdő s legelő illetőségéből, valamint az A. 1. sorszám alatt foglalt szőlőből **Földi Varga Imre** birtokilletőségére 616 koronában az öz. **Földi Varga Imréné** szül. **Mihály Erzsébet** javára C: 3. alatt bekebelezett özvegyi jog épségben tartása mellett.

És a sídi 116. sz. tjkönyvben A. I. 1. sorszám alatt foglalt **Földi Varga János** javára $\frac{3}{6}$, **Földi Varga Imre** javára $\frac{1}{6}$, kiskoru **Földi Varga András** javára $\frac{1}{6}$ és kiskoru **Földi Varga Miklós** javára $\frac{1}{6}$ -od részben irt 43. hrszámú és 31. összeírású számú ház és beltelekből **Földi Varga Imre** birtokilletőségére a C: 3. alatt bekebelezett özvegyi jog épségben tartása mellett 110 korona mint az utóajánlattal megajánlott kikiáltási beesáron ezzel ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul **1901. évi február hó 28-ik napjának** délelőtti 10 óráját Sid községbe, a község házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a beesáron alól is el fognak adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át és pedig a sídi 35. sz. tjkönyvben foglalt ingatlanokra 61 kor. 80 fill. és a sídi 166. sz. tjkvi ingatlanra 11 kor. készpénzben, vagy az 1882. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bántépénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1901. évi január hó 7-én.

Kovács, kir. tszéki albiró.